

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Meistaru iela 10-502, Rīga, LV-1050, tālr. 27343432, e-pasts seplp@seplp.lv, www.seplp.lv

Rīgā, 22.01.2025.
Nr.2/6-3

Atzinums par 2024. gada 21. decembra publikāciju LSM.LV “Panorāma un Helmanis: korekti jautāt un cieņpilni atbildēt”

2024. gada 27. decembrī Latvijas sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons (turpmāk arī – ombuds) saņēma [...] (turpmāk – Iesniedzējs 1) 2024. gada 22. decembra iesniegumu (turpmāk – Iesniegums 1) par Latvijas sabiedriskā medija portālā (turpmāk – LSM.LV) 2024. gada 21. decembrī publicēto VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Ziņu dienesta galvenās redaktore Dagnijas Neimanes - Vēveres rakstu (turpmāk – Publikācija) “Panorāma un Helmanis: korekti jautāt un cieņpilni atbildēt”. Ombuds vērš uzmanību uz to, ka atzinuma sagatavošanas brīdī VSIA ”Latvijas Televīzija” vairs nepastāv kā atsevišķa valsts kapitālsabiedrība un atsevišķs sabiedriskais elektroniskais plašsaziņas līdzeklis, jo 2025. gada 2. janvārī tā tika reorganizēta un apvienota ar VSIA ”Latvijas Radio” un tika nodibināta jauna valsts kapitālsabiedrība – VSIA ”Latvijas Sabiedriskais medijs” (turpmāk – LSM).

Iesniedzējs 1 par Publikāciju izsaka šādus apgalvojumus: *Šeit ir izrādīta **necieņa** pret intervējamo. Tas ir ļoti **neētiski** no LSM puses. Saprotams, ka Helmanis varēja atbildēt pieklājīgāk, bet ir skaidrs, ka viņš nevēlas par to runāt, tāpēc tagad publicēt šo saraksti ir uzskatāms tikai par **atriebību**, kas nekādi **nav pieļaujams profesionālā žurnālistisma darbībā*** [visi izcēlumi mani – E.A.].

2024. gada 27. decembrī ombuds saņēma [...] (turpmāk – Iesniedzējs 2) iesniegumu (turpmāk – Iesniegums 2), kurā ombuda uzmanība arī tiek vērsta uz Publikāciju.

Ņemot vērā, ka Iesnieguma 2 iesniegšanas brīdī Publikācija vairs nebija pieejama LSM.LV, Iesniegumā 2 ir ietverts Publikācijas teksts un tam ir pievienoti divi ekrānšāviņi. Iesniedzējs 2 aicina ombudu iepazīties ar Publikācijas saturu un norāda: *šobrīd šis raksts no portāla ir izdzēsts tomēr piedāvāju iepazīties ar tā saturu.*

Ņemot vērā to, ka Iesniegumā 1 un Iesniegumā 2 tika minēta viena un tā pati publikācija, ombuds nolēma veidot vienu kopīgu atzinumu par Publikācijas atbilstību Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma (turpmāk – SEPLPL) 18. panta pirmajā daļā minētajiem dokumentiem un tiesību aktiem.

Lai izvērtētu Publikāciju, ombuds no 2025. gada 2. janvāra līdz 2025. gada 21. janvārim:

- iepazīnās ar Publikācijas tekstu ombudam pieejamās redakcijās;
- iepazīnās ar Nacionālās informācijas aģentūras LETA (turpmāk – LETA) 2024. gada 20. decembrī plkst. 12:57 publicēto ziņu “Kriminālprocesā izmeklēs konfliktu par miesas bojājumiem 12 gadus vecam zēnam Ogres skolā” un 2024. gada 20. decembrī plkst. 18:24 publicēto papildinājumu tai “papildināta - Kriminālprocesā izmeklēs konfliktu par miesas bojājumiem 12 gadus vecam zēnam Ogres skolā”;

Skat. izmantojot zemāk norādītās tīmekļa vietnes saites:

https://www.leta.lv/search/browse/?_=1&s=saulvedis+v%C4%81rpi%C5%86%C5%A1&t%5B1%5D=news&t%5B2%5D=foto&t%5B3%5D=pr_rel&cs=0&id=D9ED4408-C387-4921-B1A7-092E35F0FF63.

https://www.leta.lv/search/browse/?_=1&s=saulvedis+v%C4%81rpi%C5%86%C5%A1&t%5B1%5D=news&t%5B2%5D=foto&t%5B3%5D=pr_rel&cs=0&id=B0FD1C5C-2D0C-4DC8-B29F-7EC4551DC83B

- iepazīnās ar ziņu portāla “Delfi” 2024. gada 20. decembrī plkst. 14:05 publiskoto ziņu “Kriminālprocesā izmeklēs konfliktu par miesas bojājumiem 12 gadus vecam zēnam Ogres skolā”;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.delfi.lv/161/criminal/120055053/kriminalprocesa-izmekles-konfliktu-par-miesas-bojajumiem-12-gadus-vecam-zenam-ogres-skola>.

- iepazīnās ar ziņu portāla “Delfi” 2024. gada 20. decembrī plkst. 17:30 publiskoto ziņu “Ogrē piekautais puisis – pilsētas mēra nepilngadīgais dēls”, kurai 2024. gada 23. decembrī plkst. 11:29 ir veikts redakcijas labojums: *Ziņas sākotnējā versijā bija pieminēts amatpersonas vārds, kas vēlāk tika dzēsts.* Līdz ar to šī publikācija atzinuma sagatavošanas brīdī ir pieejama ar virsraksta redakciju “Ogrē piekautais puisis – pilsētas domes amatpersonas dēls”;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.delfi.lv/161/criminal/120055103/ogre-piekautais-puisis-pilsetas-domes-amatpersonas-dels>.

- iepazīnās ar portālā LSM.LV 2024. gada 20. decembrī plkst. 15:03 publiskoto ziņu “Sāk kriminālprocesu par skolēnu konfliktu kādā Ogres skolā”, kura ir tikusi papildināta 2024. gada 20. decembrī plkst. 20:42;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/20.12.2024-sak-kriminalprocesu-par-skolenu-konfliktu-kada-ogres-skola.a581177/>.

- iepazīnās ar VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” programmas “LTV1” (turpmāk arī – LTV1) 2024. gada 20. decembra raidījumā “Panorāma” (raidījuma ierakstā no 18:57 sek. līdz 20:21 sek.) pārraidīto sižetu, kas veltīts Ogres skolā notikušajam audzēkņu konfliktam;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti (sižets skatāms no ieraksta 18:59 līdz 20:02 minūtei):

<https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/ltv/345001/panorama>.

- iepazīnās ar Egila Helmaņa 2024. gada 21. decembra plkst. 06:36 veikto ierakstu sociālās tīklošanās vietnes “Facebook” privātajā kontā un tam pievienoto ekrānšāviņu ar īsziņu sarakstes fragmentu ar LTV1 žurnālisti Zandu Ozolu-Balodi (turpmāk arī – LTV1 žurnāliste);

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

https://www.facebook.com/egils.helmanis?locale=lv_LV.

- 2025. gada 3. janvārī nosūtīja jautājumus VSIA "Latvijas Sabiedriskais medijs" televīzijas programmu satura galvenajai redaktorei Sigitai Roķei un 2025. gada 20. janvārī saņēma atbildes uz tiem;
- 2025. gada 8. janvārī izjautāja LTV1 Ziņu dienesta galveno redaktori Dagniju Neimani-Vēveri un žurnālisti Zandu Ozolu-Balodi.

Izvērtējot Iesniegumu, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

konstatē:

[1] Abos iesniegumos minētā 2024. gada 21. decembra Publikācija ombuda atzinuma sagatavošanas brīdī LSM.LV vairs nebija pieejama, tāpēc analīzei ombuds izmantoja Iesniegumam 2 pievienoto Publikācijas tekstu, kā arī Ziņu dienesta galvenās redaktores Dagnijas

Neimanes-Vēveres iesniegto Publikācijas tekstu.

Zemāk skatāms Iesniegumam 2 pievienotais Publikācijas teksts:

Var saprast vecāku emocijas brīžos, kad tavš nepilngadīgais bērns ierauts nepatīkamā konfliktā. Kas īsti šīs nedēļas sākumā notika Kalna pamatskolā Ogrē, policija skaidro kriminālprocesā. To, ka nekāda veida vardarbībai nav vietas ne izglītības iestādēs, ne sabiedrībā kopumā, pēdējos gados runāts īpaši daudz. Un ir vienalga, kas ir vecāki cietušajiem vai agresoriem. Pārmaiņas notiek, bet ne tik ātri, kā gribētos.

Taču pēdējā laikā arvien biežāk nākas novērot politiķu un amatpersonu verbālo vardarbību pret žurnālistiem, kuri pilda savu darbu. Un tieši tā – par verbālu vardarbību – var nosaukt Ogres novada mēra Egila Helmaņa (Nacionālā apvienība) reakciju, kad Latvijas Televīzijas (LTV) žurnāliste interesējās par notikumiem Kalna pamatskolā Ogrē. Tas notika pēc tam, kad dienas laikā Valsts policija publiskoja informāciju par iespējamu bulinga gadījumu kādā no Ogres skolām. LTV Ziņu dienesta žurnālistei, kura regulāri veidojusi materiālus par dažāda veida vardarbību, tika uzdots skaidrot, kas īsti noticis. Žurnāliste profesionāli pildīja savus pienākumus – vāca informāciju no dažādiem avotiem, uzklaušēja iesaistītās puses, pārbaudīja faktus. Piektdienas vakara "Panorāmā" bija ziņa par faktiem, ko mums izdevies noskaidrot un kur nekādā veidā netika pieminēta vai publiskota informācija, kas norādītu uz saistību ar Helmaņa ģimeni.

Kas sekoja tālāk? LTV Ziņu dienesta žurnālistes Zandas Ozolas-Balodes korekto jautājumu īszīņas veidā un savu emocionāli ārkārtīgi pielādēto atbildi Helmaņa kungs pārpublicēja savā "Facebook" kontā, pie reizes arī atklājot žurnālistes tālruņa numuru, kam viņa savu piekrišanu nav devusi. Žurnālistei pēc šīs vienas ziņas nosūtīšanas tiek pārņemta Helmaņa vajāšana un diskreditēšana, ķeršanās klāt Helmaņa bērniem, pat vēl vairāk – mērķtiecīgi tiekot uzbrukts viņam un tagad arī viņa bērniem. Savā plašāk izvērstajā ierakstā "Facebook", kurā ievietots arī ekrānšāviņš no portāla "Delfi" publikācijas un kādas "Facebook" lietotājas ieraksts, E. Helmanis šo toni turpina, norādot, ka šī esot zemiska kampaņa un nožēlojama nelietība. Vēlos vērst Helmaņa kunga uzmanību uz to, ka žurnālistes sūtītie jautājumi, uz kuriem viņa cerēja sagaidīt adekvātas atbildes, ir viņas profesionālais darbs. Mēs ļoti atbildīgi izturamies pret jebkuru publiskoto informāciju, kas skar nepilngadīgos – to nosaka arī Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas.

Jau minētajā "Facebook" mēs pamanījām ļoti pretrunīgu informāciju par šīs nedēļas notikumiem Kalna pamatskolā un tiešām ceram, ka policija viesīs skaidrību un vainīgie saņems sodu. Un es pilnīgi piekrītu Helmaņa kungam, ka "cik labi būtu, ja katrs godprātīgi darītu savu darbu – policija, mediķi, žurnālisti, vienla

Salīdzinot Iesniedzēja 2 iesniegto Publikācijas tekstu ar ombudam iesniegto LTV1 Ziņu dienesta galvenās redaktora Dagnijas Neimanes-Vēveres sākotnējo Publikācijas tekstu, ombuds atzīst, ka Iesniegumā 2 citētais teksts atbilst Dagnijas Neimanes-Vēveres sagatavotajam tekstam, ar izņēmumu, ka Iesniegumam 2 pievienotā Publikācijas teksta nobeigums nav pilnīgs un

Publikācijas teksta pēdējā teikuma redakcija ir šāda:

Un es pilnīgi piekrītu Helmaņa kungam, ka "cik labi būtu, ja katrs godprātīgi darītu savu darbu – policija, mediķi, žurnālisti, vienlaikus neaizmirstot par jēdzienu cilvēcība." To arī Jums, Helmaņa kungs novēlu!

[2] Iesniegumam 2 ir pievienots ekrānšāviņš ar telefona sarakstes fragmentu starp LTV1 žurnālisti un Egilu Helmani. Šajā ekrānšāviņā ir redzams sarakstes iniciators – LTV1 žurnālistes tālruna numurs un īsziņas nosūtīšanas laiks - plkst. 17:43. Ombuds pieņem, ka tieši šis telefona sarakstes ekrānšāviņš ir publicēts 2024. gada 21. decembra Publikācijā portālā LSM.LV. Ņemot vērā, ka ekrānšāviņš 2024. gada 21. decembrī ir publiskots un joprojām pieejams Egila Helmaņa kontā sociālās tīklošanās vietnē "Facebook" (skat. norādi atzinuma ievadā), kā arī to, ka tieši šajā ekrānšāviņā redzamā telefona sarakste ir vērtējama kā viens no svarīgākajiem Publikācijas tapšanas iemesliem, ombuds uzskata par nepieciešamu atzinumā iekļaut šīs sarakstes tekstu, kas skatāms zemāk:

[Zanda Ozola-Balode] *Labvakar! Jums zvanīja žurnāliste Zanda Ozola-Balode no Latvijas Televīzijas Panorāmas. Vai varat apstiprināt, ka cietušais puses s ir Jūsu dēls? Vai Jūs būtu gatavs par notikušo runāt publiski, tajā skaitā par policijas darbu, ko kritizēja advokāts Saulvedis Vārpiņš?*

Atvainojiet, automātiskais korektors ieviesis nevēlamas korekcijas. Biju domājusi cietušo puisi.

[Egils Helmanis] *Jums nepietiek ar manis vajāšanu un diskreditēšanu? Esat ķērušies klāt maniem bērniem? Man bija 18 gadi, kad biju uz barikādēm pie Latvijas televīzijas, lai no turienes atskaņotu patiesību. Nedomāju, ka tas, ko es aizstāvēju, mērķtiecīgi uzbruks man un tagad arī maniem bērniem. Zemiski!*

[3] Iesniegumam 2 ir pievienots arī ekrānšāviņš ar ziņu portālā "Delfi" 2024. gada 20. decembrī plkst. 17:30 publicētās kriminālziņas "Ogrē piekautais puisis – pilsētas mēra nepilngadīgais dēls" virsrakstu un pirmo teikumu:

12 gadus vecais, 6.klases audzēknis, kurš guvis miesas bojājumus uzbrukumā kādā no Ogres skolām, ir pilsētas mēra Egila Helmaņa (NA) dēls, liecina portāla "Delfi" rīcībā esošā informācija".

Ombuds uzskata par nepieciešamu atzinumā iekļaut ekrānšāviņā redzamo ziņu portāla "Delfi" publikācijas teksta fragmentu, jo 2024. gada 23. decembrī ziņas virsraksts tika mainīts (skat. norādi atzinuma ievadā) un atzinuma tapšanas laikā tas ir pieejams jau izmainītā redakcijā.

[4] VSIA "Latvijas Sabiedriskais medijs" televīzijas programmu satura galvenā redaktore Sigita Roķe, atbildot uz ombuda 2025. gada 3. janvārī uzdotajiem jautājumiem, sniedz šādus skaidrojumus:

Par redakcionālajiem apsvērumiem veidot 2024. gada 20. decembra raidījumā "Panorāma"

sižetu par konfliktu Ogres skolā

Dažāda veida vardarbība izglītības iestādēs ir tēma, kam allaž pievērsām lielu uzmanību Ziņu dienesta (ZD) veidotajā saturā. Uzskatām, ka videi, kur bērni mācās, jābūt drošai, nepazemojošai, un vardarbība nav pieļaujama ne no pedagogu, ne skolasbiedru puses. Tāpēc ziņa, kas 20.12.2024. tika publicēta aģentūrā LETA, pievērsa redakcijas uzmanību. Vēl jo vairāk tāpēc, ka ziņā minētie fakti par notikušā apstākļiem bija patiešām satraucoši, kā arī citētais advokāts Saulvedis Vārpiņš norādīja uz iespējamo policijas darba neefektivitāti. Par šo informāciju ZD žurnālistei tika uzdots skaidrot notikušā apstākļus, lai izveidotu materiālu ziņām. [visi izcēlumi mani – E.A.]

Par redakcionālajiem apsvērumiem veidot 2024. gada 21. decembra publikāciju portālā LSM.LV

*Publikācija ar sākotnējo virsrakstu “Korekti jautāt un cienpilni atbildēt” portālā LSM.lv tika uzrakstīta kā atbilde E.Helmaņa verbālās agresijas izpausmēm, kas tika vērsta pret ZD žurnālisti un LTV kopumā – toskait, par Egila Helmaņa publisko ierakstu sociālajā medijā “Facebook”, kur viņš ievietoja arī ekrānšāviņu ar īsiņu saraksti ar ZD žurnālisti. **Būtiski uzsvērt, ka šādi E.Helmanis pats publiskoja faktu, ka konfliktā skolā, iespējams, iesaistīts viņa dēls. Taču E.Helmaņa ieraksts FB radīja iespaidu, ka par to paziņots LTV sižetā.** Gan viņa paša sakāpinātā reakcija, lietojot tādus apzīmējumus kā “zemiska kampaņa”, “nožēlojama nelietība”, “vajāšana” un tml., gan tālāk sekojošie komentāri - gan FB, gan citās sociālo mediju vietnēs - raisīja komentāru virkni, kuros verbāli aizskāra žurnālisti un Latvijas Televīziju. Tie bija nepamatoti uzbrukumi, jo **LTV sižetā nekur neizskanēja ne bērnu, ne viņu vecāku vārdi vai norādes uz tiem.** [visi izcēlumi mani – E.A.]*

Tā kā šādiem apgalvojumiem nebija absolūti nekāda pamata, LTV uzskatīja par pienākumu iestāties par savu žurnālisti un LTV reputāciju. Raksts tika saskaņots ar LTV galveno redaktori, ZD vadītāju un Mārketinga un komunikācijas daļu, kopīgi vienojoties, ka notikušā apstākļi ir jāizskaidro un jāiestājas par žurnālistes tiesībām nekļūt par psiholoģiskas vardarbības upuri.

Par redakcionālajiem apsvērumiem publikācijas izņemšanai no sabiedriskā medija portāla LSM.lv

LTV neuzskata, arī pēc konsultācijām ar juristiem, ka būtu pārkāpusi Datu aizsardzības regulu.

Datu valsts inspekcija 30.04.2021. ir publicējusi skaidrojumu par personas datu apstrādi žurnālistikas vajadzībām (skat. <https://www.dvi.gov.lv/lv/jaunums/dviskaidro-personas-datu-apstrade-zurnalistikas-vajadzibam>), norādot, lai veiktu samērīguma izvērtējumu tiesību uz vārda brīvību un tiesību uz personas datu aizsardzību sabalansēšanai, pirms publikācijas tā jāizvērtē, ņemot vērā sekojošo:

pienesums diskusijai par sabiedriski nozīmīgiem notikumiem un vai tā ir kāda svarīga sabiedrības interese; personas atpazīstamība sabiedrībā, kā arī publikācijas mērķis un saturs;

personas iepriekš veiktās darbības un rīcība pirms publikācijas atspoguļošanas presē (apstāklis, ka personas attēls un tam pievienotā informācija ir jau iepriekš tikusi publicēta presē);

informācijas iegūšanas metodes un atspoguļotās informācijas patiesums un ticamība;

publikācijas forma un sekas, kas personai ir iestājušās pēc tās publicēšanas.

Ņemot vērā vardarbības tēmas aktualitāti mūsdienu sabiedrībā, kas dažādās formās var skart ikvienu sabiedrības locekli, kā arī to, ka saraksti ar žurnālisti publicēja pats Egils Helmanis, turklāt, bez jebkāda objektīva pamatojuma papildus atklājot žurnālistes tālruņa numuru, 2024.gada 21.decembrī lsm.lv publicētajā rakstā ““Panorāma” un Helmanis: Korekti jautāt un cieņpilni atbildēt” žurnāliste nav pārkāpusi personas datu apstrādes prasības žurnālistikas vajadzībām.

Vienlaicīgi, LSM respektēja [...] lūgumu **dzēst iepriekš minēto publikāciju nepilngadīgā bērna interesēs, ko LSM.lv redakcija arī veica 2024.gada 21.decembrī** uzreiz pēc [...] vēstules saņemšanas [izcēlums mans – E.A].

[5] Ņemot vērā to, ka saskaņā ar SEPLPL 18. panta pirmo daļu, ombuds sniedz atzinumus par sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmu un pakalpojumu atbilstību SEPLPL 1. pantā noteiktajam mērķim un 3. pantā noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem, sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ētikas kodeksiem un redakcionālajām vadlīnijām, kā arī ņemot vērā to, ka Iesniedzējs 1 un Iesniedzējs 2 savos iesniegumos nav konkretizējuši iespējamus pārkāpumus Publikācijas tekstā, ombuds secina, ka tā iespējās ir sniegt atzinumu par Publikācijas atbilstību SEPLPL 3. pantā noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem, kuri ir integrēti un izvērsti Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālajās vadlīnijās, un konkrēti – vērtēt Publikācijas atbilstību:

- 1) SEPLPL 3. panta trešajā daļā noteiktajam – *Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi savas programmas un pakalpojumus veido atbilstoši **augstām ētikas un kvalitātes prasībām**, nodrošinot žurnālistikas izcilību un ievērojot visaugstākos starptautiskos profesijas un kvalitātes standartus* [izcēlums mans – E.A.];
- 2) SEPLPL 3. panta ceturtajā daļā noteiktajam – *Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi nodrošina viedokļu daudzveidību un savā darbībā ievēro **objektivitāti, pienācīgu precizitāti un neitralitāti*** [izcēlums mans – E.A.];
- 3) Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālajās vadlīnijās definētajām šādām sabiedriskā medija redakcionālajām vērtībām:
 - **Patiesums** – Sabiedrības tiesības saņemt patiesu informāciju nosaka visus sabiedrisko mediju darba aspektus. Tiekšanās pēc patiesības un tās atklāšana ir profesionālas žurnālistikas galvenais

mērķis [..].

- **Godprātība un atklātība** – Sabiedrisko mediju darbinieki rīkojas atklāti un godprātīgi saskaņā ar augstiem ētikas standartiem, [..].
 - **Atbildīgums** – Sabiedriskie mediji uzņemas atbildību par to radīto saturu un darbojas, lai sniegtu patiesu un dažādām sabiedrības interesēm atbilstošu informāciju [..].
- 4) Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālajās vadlīnijās definētajiem šādiem sabiedriskā medija darbības profesionālajiem principiem:
- **Precizitāte** – Sabiedriskie mediji sniedz pārbaudītu un iespējami precīzu informāciju, [..].
 - **Objektivitāte** – Sabiedriskie mediji satura izklāstā balstās uz faktiem, izmanto informāciju, kas palīdz saprast kontekstu, [..].
- 5) Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālo vadlīniju 2.5. un 2.7. punktā noteiktajam:
- **Privātuma aizsardzība** – Sabiedriskie mediji savos raidījumos un publikācijās ievēro personas tiesības uz privātumu un nepublicē ar normatīvajiem aktiem aizsargātu personas informāciju;
 - **Bērni mediju saturā [..]** – Nedrīkst atklāt bērna personību, izņemot, ja bērns pats izsaka vēlēšanos pārdzīvoto izpaust atklātībai, tam piekrīt viņa vecāki [..], ja 1) bērns ir cietis no vardarbības, [..] vai jebkādas citas nelikumīgas vai cietsirdīgas un cieņu aizskarošas rīcības; 2) bērns ir izdarījis likumpārkāpumu vai ir bijis prettiesiskas darbības liecinieks.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons
secina:

[6] Lai saprastu Publikācijas motīvus un tās saturu, svarīgi ir ņemt vērā pirms tās tapšanas norisinājušos notikumus to hronoloģiskajā secībā, kurus, balstoties publiski pieejamā informācijā, ombudam izdevās rekonstruēt šādā secībā:

- 1) **2024. gada 16. decembrī** Ogres skolā ir noticis konflikts starp skolēniem;
- 2) **2024. gada 18. decembrī plkst. 18:36** konfliktā iesaistītā bērna ģimenes advokāts Saulvedis Vārpiņš sociālās tīklošanās vietnes “Facebook” privātajā kontā ir publiskojis informāciju par šo konfliktu, norādot uz neefektīvu policijas rīcību tā izmeklēšanā (atzinuma veidošanas brīdī ombudam šis ieraksts nav pieejams);
- 3) **2024. gada 20. decembrī plkst. 12:57** LETA publisko zemāk citēto ziņu “Kriminālprocesā izmeklēs konfliktu par miesas bojājumiem 12 gadus vecam zēnam Ogres skolā”, ar atsauci uz advokātu Saulvedi Vārpiņu:

Valsts policija sākusi kriminālprocesu par konfliktu, kurā miesas bojājumus guvis 12 gadus vecs zēns kādā no Ogres skolām.

Valsts policijas Sabiedrisko attiecību nodaļā aģentūra LETA noskaidroja, ka kriminālprocess sākts pēc Krimināllikuma nodaļas par noziedzīgu nodarījumu pret personas dzīvību un veselību.

Aģentūras LETA rīcībā esošā informācija liecina, ka 16.decembrī trīs 9.klases skolēni uzbrukuši 12 gadus vecam 6.klases audzēknim. Cietušais aizvests uz slimnīcu, kur viņam konstatēts smadzeņu satricinājums. Konflikts arī, iespējams, ticis filmēts, ko darījuši skolēni.

Piekautā zēna ģimenes advokāts Saulvedis Vārpiņš aģentūrai LETA pauda uzskatu, ka policijas rīcība izmeklēšanā ir neefektīva un pārāk lēna, jo zēns joprojām nav atzīts par cietušo un darbības nav kvalificētas pēc huligānisma pazīmēm, lai gan tās ir klaji saskatāmas.

- 4) **2024. gada 20. decembrī plkst. 14:05** ziņu portāls “Delfi” publisko ziņu “Kriminālprocesā izmeklēs konfliktu par miesas bojājumiem 12 gadus vecam zēnam Ogres skolā”, kurā tiek pārpublicēta LETA plkst.12:57 publiskotā ziņa (skat. iepriekšējā apakšpunktā citēto tekstu);
- 5) **2024. gada 20. decembrī plkst. 15:03** LSM.LV publisko Zandas Ozolas-Balodes rakstu “Sāk kriminālprocesu par skolēnu konfliktu kādā Ogres skolā”. **Rakstā netiek sniegta informācija, kas ļautu identificēt incidentā iesaistītos bērnus.** Pilns šīs publikācijas teksts ir lasāms zemāk:

Valsts policija sākusi kriminālprocesu par konfliktu, kurā miesas bojājumus guvis 12 gadus vecs zēns kādā no Ogres skolām.

Kriminālprocess sākts pēc Krimināllikuma nodaļas par noziedzīgu nodarījumu pret personas dzīvību un veselību.

Latvijas Televīzijas rīcībā ir informācija, ka bērns cietis Ogres Kalna pamatskolā. Kriminālprocess sākts pēc Krimināllikuma nodaļas par noziedzīgu nodarījumu pret personas dzīvību un veselību.

Advokāts Saulvedis Vārpiņš Latvijas Televīzijai izstāstīja, ka 16. decembrī trīs 9. klases skolēni uzbrukuši 12 gadu vecam 6. klases audzēknim. Cietušais aizvests uz slimnīcu, kur viņam konstatēts smadzeņu satricinājums.

Konflikts, iespējams, ticis filmēts, ko darījuši skolēni.

"Panorāmai" piekdien izdevās sazināties ar Ogres Izglītības pārvaldes vadītāju Igoru Grigorjevu. Viņš noliedza, ka būtu noticis uzbrukums un cietušais aizvests uz slimnīcu, bet notikušo nosauca par konfliktu starp bērniem. Plašāku informāciju par to, kas tieši noticis, viņš atteicās sniegt.

Izglītības pārvalde gan notikušo izmeklē, vērtējot arī to, kā konflikts varēja notikt, vai tur klāt bija pieaugušie.

- 6) **2024. gada 20. decembrī plkst. 17:30** ziņu portāls “Delfi” publisko ziņu “Ogrē piekautais

puisis – pilsētas mēra nepilngadīgais dēls” [izcēlums mans – E.A.], kuras pirmajā teikumā pausta šāda informācija:

12 gadus vecais, 6.klases audzēknis, kurš guvis miesas bojājumus uzbrukumā kādā no Ogres skolām, ir pilsētas mēra Egila Helmaņa (NA) dēls, liecina portāla “Delfi” rīcībā esošā informācija [izcēlums mans – E.A.].

7) **2024. gada 20. decembrī plkst. 17:43** LTV1 žurnāliste Zanda Ozola-Balode nosūta īsziņu Egilam Helmanim:

Labvakar! Jums zvanīja žurnāliste Zanda Ozola-Balode no Latvijas Televīzijas Panorāmas. Vai varat apstiprināt, ka cietušais puses s ir Jūsu dēls? Vai Jūs būtu gatavs par notikušo runāt publiski, tajā skaitā par policijas darbu, ko kritizēja advokāts Saulvedis Vārpiņš?

Atvainojiet, automātiskais korektors ieviesis nevēlamas korekcijas. Biju domājusī cietušo puisi.

8) **2024. gada 20. decembrī plkst. 17:55** Egils Helmanis atbild:

Jums nepietiek ar manis vajāšanu un diskreditēšanu? Esat ķērušies klāt maniem bērniem? Man bija 18 gadi, kad biju uz barikādēm pie Latvijas televīzijas, lai no turienes atskaņotu patiesību. Nedomāju, ka tas, ko es aizstāvēju, mērķtiecīgi uzbruks man un tagad arī maniem bērniem. Zemiski!

9) **2024. gada 20. decembrī plkst. 18:24** LETA papildina savu 12:57 publicēto ziņu ar noslēdzošo teikumu:

Portāls "delfi.lv" vēsta, ka cietušais esot pilsētas mēra Egila Helmaņa (NA) dēls [izcēlums mans – E.A.].

10) **2024. gada 20. decembrī ap plkst. 20:20** LTV1 raidījumā “Panorāma” tiek pārraidīts sižets, kas veltīts Ogres skolā notikušajam audzēkņu konfliktam. **Sižetā netiek sniegta informācija, kas ļautu identificēt konfliktā iesaistītos bērnus;**

11) **2024. gada 20. decembrī plkst. 20:42** sabiedriskā medija portāls LSM.LV papildina LTV1 žurnālistes Zandas Ozolas-Balodes plkst. 15:03 publicēto rakstu “Sāk kriminālprocesu par skolēnu konfliktu kādā Ogres skolā”. **Rakstā netiek sniegta informācija, kas ļaut identificēt konfliktā iesaistītos bērnus;**

12) **2024. gada 21. decembrī plkst. 06:36** Egils Helmanis publisko ierakstu sociālās tīklošanās vietnes “Facebook” privātajā kontā un pievieno tam ekrānšāviņu ar telefona sarakstes fragmentu ar LTV1 žurnālisti Zandu Ozolu-Balodi. Publicētā ieraksta teksts skatāms zemāk:

Lieciet mieru bērniem!

Šodien gan mediji, gan mūsu novada "viss ir slikti" aktīvisti aktīvi apspriež Ogrē notikušu kautiņu starp bērniem.

Nebiju iedomājies, ka piedzīvošu šādu zemisku kampaņu, kurā, lai radītu negatīvas asociācijas, tiks izmantoti arī bērni.

Patiesībā jau nav svarīgi, par kuriem tieši bērniem, kurā skolā, vai pat kurā pilsētā ir runa, jo tas, kā šobrīd publiskajā informācijā telpā rīkojas atsevišķi mediji un aktīvisti, ir nožēlojama nelietība.

Tie, kas izmanto bērnus politiskām aktivitātēm ir nelieši! Jo šādos gadījumos būtu jāvadās no bērna interesēm un tiesībām, nevis jāvērpj intrigas, jāizplata minējumi un versijas.

Šādi gadījumi ir nepatīkami un psiholoģiski grūti pat pieaugušajiem, kur nu vēl bērniem!

Mazākais, ko varētu vēlēties ir iejūtība un izpratne, nemaz nerunājot par tādām "smalkām lietām" kā Vispārīgā datu aizsardzības regula, kuras 38.apsvērumus noteic, ka "Bērniem pienākas īpaša personas datu aizsardzība." Savukārt Regulas 8. pantā teikts, piemēram, par personas datu izmantošanu sociālos: "Ja bērns ir jaunāks par 16 gadiem, šāda apstrāde ir likumīga tikai tad un tādā apmērā, ja piekrišanu ir devusi vai apstiprinājusi persona, kurai ir vecāku atbildība par bērnu." Šo visu koši un bez aiztures notikuma aprakstītāji ir ignorējuši.

Cik labi tomēr būtu, ja katrs godprātīgi darītu savu darbu – policija, mediķi, žurnālisti, vienlaikus neaizmirstot par jēdzienu cilvēcība!

Lai visiem mierīgs un gaišs šis pirmsvētku laiks!

13) **2024. gada 21. decembrī** sabiedrisko mediju portālā LSM.LV tiek publicēta Publikācija – LTV1 Ziņu dienesta galvenās redaktore Dagnijas Neimanes - Vēveres raksts "Panorāma un Helmanis: korekti jautāt un cieņpilni atbildēt";

14) **2024. gada 21. decembrī** pēc Publikācijas parādīšanās portālā LSM.LV VSIA "Latvijas Sabiedriskais medijs" saņem LSM.LV redakcijai adresētu konfliktā iesaistītā bērna mātes lūgumu dzēst Publikāciju, pamatojoties uz to, ka tās nosaukums kopsakarā ar tās saturu ļauj identificēt konfliktā iesaistīto bērnu;

15) **2024. gada 21. decembrī**, respektējot izteikto lūgumu, Publikācija tika dzēsta no LSM.LV.

[7] Iepriekšējā atzinuma punktā izklāstītā notikumu secība ļauj saprast Publikācijas tapšanas iemeslus un motivāciju. Pirmo ziņu par konfliktu starp skolēniem kādā Ogres skolā publicēja LETA un to pārpublicēja citi plašsaziņas līdzekļi. Atzīmējams, ka par svarīgu šīs ziņas avotu ir uzskatāms incidentā iesaistītā bērna ģimenes advokāts Saulvedis Vārpiņš.

Kad ziņu portālā "Delfi" tika publicēta ziņa par to, ka viens no skolēnu konfliktā iesaistītajiem bērniem ir Ogres novada pašvaldības vadītāja dēls, LTV1 žurnāliste vērsās īsziņas formā pie Egila

Helmaņa ar lūgumu apstiprināt plašsaziņas līdzekļos izskanējušo informāciju un uzdeva jautājumu par gatavību publiski runāt par notikušo. Egila Helmaņa atbilde ietvēra pārmetumus par viņa *vajāšanu, diskreditēšanu, par mērķtiecīgu uzbrukumu* viņam un viņa bērniem, raksturojot žurnālistes rīcību kā *zemisku*.

Pat ņemot vērā un izprotot Egila Helmaņa kā vardarbīgā konfliktā iesaistīta bērna vecāka emocionālo stāvokli īsziņas saņemšanas laikā, kas zināmā mērā paskaidro viņa atbildes intonācijā izteikto pragmatisko saturu (kas tiek darīts ar vārdiem), saprotams arī tas, ka saņemtā žurnālistes īsziņa pati par sevi nevarētu būt iemesls šādu reakcijai, kas nozīmē, ka šajā situācijā pastāv vēl kāds plašāks konteksts, kurš noteica tieši šādu Egila Helmaņa atbildes reakciju. Šādu plašāku kontekstu varētu veidot vai nu Egila Helmaņa līdzšinējā saskarsmes pieredze ar konkrēto žurnālisti, vai arī viņa līdzšinējās attiecības ar LTV1 un LSM kopumā. Ombuda rīcībā nav informācijas par līdzšinējiem Egila Helmaņa un žurnālistes Zandas Ozolas-Balodes savstarpējiem konfliktiem, tāpēc ombuds pieņem, ka Egila Helmaņa reakcijas plašākais konteksts tomēr ir līdzšinējā saskarsmes pieredze ar sabiedrisko mediju, kuras rezultātā ir izveidojusies negatīva, noraidošā attieksme pret to. Tas ļauj ombudam secināt arī to, ka Egila Helmaņa īsziņā nosūtītās atbildes adresāts ir nevis konkrētā žurnāliste, bet gan sabiedriskais medijs kopumā. Ja nepastāvētu šī līdzšinējā saskarsmes pieredzē balstītā noraidošā attieksme, viņa atbildes reakcija uz žurnālistes īsziņu, iespējams, būtu citāda.

Apstiprinājumu ombuda pieņēmumam par Egila Helmaņa un LSM līdzšinējo attiecību negatīvo pieredzi ombuds rada, lasot 2024. gada 21. decembrī plkst. 06:35 publicēto ierakstu Egila Helmaņa privātajā sociālās tīklošanas vietnes “Facebook” kontā - *Lieciet mieru bērniem!* – kurā tiek runāts par *zemisku kampaņu*, kuru izvērsē mediji un vārdā nenosaukti *novada aktīvisti*, par *nožēlojamu nelietību*, par bērnu izmantošanu politiskajām aktivitātēm, intrigu vērpšanu un minējumu izplatīšanu. Tādējādi var secināt, ka Egils Helmanis interpretē mediju interesi par Ogres skolā notikušo incidentu nevis kā profesionālas rīcības izpausmi, bet par politiskās cīņas paņēmieni. Tas nozīmē, ka sabiedriskais medijs un mediji kopumā tiek uztverti kā politiskās rīcības subjekti.

Tieši iepriekšminētais Egila Helmaņa ieraksts vietnē “Facebook” un tam pievienotais ekrānšāviņš ar telefona saraksti starp LTV1 žurnālisti un viņu ir uzskatāms par iemeslu 2024. gada 21. decembra Publikācijai portālā LSM.LV.

Publikācijas tēma ir *politiķu un amatpersonu verbālā vardarbība pret žurnālistiem*. Konkrētais incidents starp LTV1 žurnālisti un Ogres novada domes priekšsēdētāju tiek lietots kā spilgts

piemērs šādai rīcībai un attieksmei, detalizēti skaidrojot auditorijai to notikumu secību, kuras rezultāts bija Egila Helmaņa vēršanās pret LTV1 žurnālisti un sabiedrisko mediju kopumā. Sabiedriskā medija redakcionālais lēmums veidot un publiskot šādu skaidrojumu balstās nolūkā sniegt auditorijai savu skaidrojumu notikušajam, pretstatot to Ogres novada domes priekšsēdētāja publiski paustajam redzējumam par mediju sazvērestību pret viņu. Pat uz mirkli pieņemot, ka šāda mediju sazvērestība pret Egilu Helmani tiešām pastāv, un tā nav tikai viena no daudzajām sabiedrībā pastāvošajām sazvērestības teorijām, ombudam ir jāsecina, ka konkrētajā gadījumā nav konstatējami pierādījumi tam, ka LTV1 žurnālistes rīcību šajā gadījumā noteica kādi sazvērestības apsvērumi. Ombuda vērtējumā žurnāliste pildīja savus profesionālos pienākumus, taču viņas profesionālā rīcība tika uztverta kā politiska rīcība – vardarbīgas politiskās cīņas par varu izpausme.

Paskaidrot LTV1 žurnālistes rīcības motīvus ir uzskatāms par vienu no Publikācijas uzdevumiem, kuru ombuds vērtē ļoti atzinīgi, jo šādi skaidrojumi vairo auditorijas medijpratību par to, ko, kā un kāpēc medijs dara.

Savukārt informēt sabiedrību par Ogres novada domes vadītāja publisko reakciju uz LTV1 žurnālistes profesionālu motīvu vadīto rīcību ir uzskatāms par otru šīs publikācijas uzdevumu. Šāds uzdevums ir atzīstams par legītimu, jo viens no žurnālistikas svarīgākajiem uzdevumiem ir nodrošināt politiskās varas uzraudzību, kas pieprasa kritisku attieksmi pret politiķu rīcību.

Tomēr mācību iestādē notikušā skolēnu konflikta kontekstā strīdīga ir iespēja stingri nošķirt Egilu Helmani kā incidentā iesaistītā bērna vecāku no Egila Helmaņa kā amatpersonas un politiķa: kad LTV1 žurnāliste uzdeva telefona sarakstē jautājumus Egilam Helmanim kā tēvam, viņš to uztvēra kā vēršanos pret sevi kā amatpersonu un politiķi; kad Publikācijā tiek norādīts uz Egila Helmaņa kā amatpersonas un politiķa rīcības nekorektumu komunikācijā ar LTV1 žurnālisti, to var uztvert arī kā vēršanos personiski pret viņu un viņa ģimeni, jo uzmanības centrā ir notikums, kurā viņš pilda ne amatpersonas, bet konfliktā iesaistīta bērna vecāka lomu. Grūtības nodalīt abas šīs sociālās lomas ir pamatā tam, ka konflikts ar *senu vēsturi* starp Ogres novada vadītāju un sabiedrisko mediju, ir atjaunojies un radis jaunas izpausmes iespējas.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

vērš uzmanību:

[8] Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds atzinumus sniedz normatīvo aktu definētajās kompetences robežās un izmantojot sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas un

rīcības un ētikas kodeksu normas, kas attiecas uz profesionālo ētiku un tās ievērošanu redakcionālajos lēmumos un profesionālajās procedūrās, kas veiktas sabiedrisko mediju satura veidošanas procesā. Nedz normatīvie akti, nedz sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas un rīcības un ētikas kodeksi nedod ombudam tiesības sniegt iesniegumā minēto apstākļu juridisku izvērtējumu.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons
atzīst:

[9] Ombuds neatzīst Publikācijā Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālajās vadlīnijās raidījumu un cita satura veidošanai noteiktās privātuma aizsardzības prasības, kā arī prasības neatklāt bērna personību, pārkāpumus, jo līdz 2024. gada 21. decembra Publikācijai, LSM saturā netika iekļauta informācija, kas ļautu identificēt incidentā iesaistītos bērnus un norādītu uz viena no tiem radniecību ar novada domes vadītāju, neskatoties uz to, ka citi plašsaziņas līdzekļi šo informāciju jau bija publiskojuši. Informāciju, kas atklāj šo radniecību, izpaua pats Egils Helmanis savos ierakstos sociālās tīklošanās vietnē “Facebook”. Savukārt Publikācijā, kas sekoja pēc šīs informācijas nonākšanas atklātībā, nav iekļauta tāda informācija, kas nebūtu jau publiskota minētajos “Facebook” ierakstos un citu plašsaziņas līdzekļu saturā.

[10] Ombuds neatzīst Publikācijā Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālajās vadlīnijās noteikto sabiedriskā medija darbības profesionālo principu – *Precizitāte* un *Objektivitāte* pārkāpumus, jo Publikācijā izklāstītie fakti atbilst tai notikumu norisei, kuru ombudam izdevās rekonstruēt atzinuma sagatavošanas laikā. Ja Iesniedzēja 1 un Iesniedzēja 2 rīcībā ir kādi Publikācijā norādītajiem pretēji fakti, lūgums par tiem informēt ombudu.

[11] Ombuds neatzīst, ka izvietojot Publikāciju, būtu neievērotas Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālajās vadlīnijās definētās sabiedriskā medija redakcionālās vērtības – *Patiesums*, *Godprātīgums*, *Atklātība* un *Atbildīgums*, jo Publikācijas viens no uzdevumiem bija izklāstīt sabiedriskā medija skaidrojumu notikušajam, atklājot visu medija rīcībā esošo informāciju un skaidrojot savas rīcības motīvus. Sabiedriskais medijs apzinājās savu atbildību konfliktā iesaistītā bērna un viņa ģimenes priekšā, tāpēc, pēc ģimenes pārstāvja izteiktās prasības, izņēma Publikāciju no portāla LSM.LV, neskatoties uz to, ka šajā Publikācijā nav saskatāmi fizisku personu datu apstrādes pārkāpumi.

[12] Ombuds atzīst, ka Publikācijā nav pilnā mērā ievērots SEPLPL 3. panta ceturtajā daļā noteiktais sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincips – *Neitralitāte*, taču

absolūta neitralitāte nav iespējama situācijā, kad publiskotā satura vienība ir iecerēta kā aizstāvēšanās pret publiski paustu apvainojumu sabiedriskā medija darbiniekam un sabiedriskajam medijam kopumā. Aizstāvēšanās pozīcija principiāli nav iespējama kā neitrāla pozīcija, jo ar to šajā gadījumā tika pausta redakcionālā nostāja jautājumos, kas skar mediju politiku un vārda brīvību kopumā.

[13] Ombuds neatzīst Publikācijā SEPLPL 3. panta trešajā daļā noteiktās prasības – *veidot saturu atbilstoši augstām ētikas prasībām* – pārkāpumu, un tādējādi nepiekrīt Iesniedzēja 1 izteiktajam vērtējumam par Publikācijā pausto *necieņu pret intervējamo un neētisku rīcību no LSM puses*. Beznosacījuma cieņa pret citu personu kā savās tiesībās un pienākumos līdzvērtīgu personību neliedz kritiski vērtēt šīs personības, kā konkrētas sociālās lomas izpildītāja, rīcību. Ētisks vērtējums pieprasa nepārkāpt robežu starp personību un tās sociālo lomu, nepieļauj personības kritizēšanu, bet pieļauj sociālās lomas izpildījuma kvalitātes kritisku izvērtējumu. Publikācijā izteiktie Egila Helmaņa rīcības kritiskie vērtējumi attiecas uz viņa sociālo – amatpersonas un politiķa – lomu, tie neklūst par personiskiem apvainojumiem. Protams, jāņem vērā secinājuma daļā izteiktie ombuda apsvērumi par apgrūtināto iespēju konkrētajā situācijā nodalīt dažādās Egila Helmaņa sociālās lomas – tēvs un amatpersona, politiķis. Tomēr Publikācijā netiek kritizēts arī viņa kā incidentā iesaistītā bērna vecāka lomas izpildījums.

Savukārt jautājums par to, vai kritisks amatpersonas rīcības vērtējums ir uzskatāms par atriebību, kā uz to norāda Iesniedzējs 1, ir atkarīgs no šī vērtējuma kopējā konteksta. Pietuvinātais Publikācijas konteksts – konkrētā LTV1 žurnālistes saskarsmes epizode ar Egilu Helmani par to neliecina, taču plašākais Ogres novada domes vadītāja un LSM attiecību vēstures konteksts, uz kuru netieši norāda pats Egils Helmanis savās “Facebook” publikācijās, šādu minējumu pieļauj, taču tikai ar nosacījumu, ka pastāv kāda plašāka LTV1 un mediju kopumā sazvērestība pret Egilu Helmani kā Ogres novada domes vadītāju un Nacionālās Apvienības politiķi, par ko ombudam nav pietiekošu pierādījumu.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas

līdzekļu ombuds

(paraksts)*

Edmunds Apsalons

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU